

Jutlus – Mt 5:9

Kaitseliidu asutamise 100. aastapäev.

11. november 2018, Tallinna Jaani kirik

Urmas Viilma

"Õndsad on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks." Mt 5:9

Tänast päeva on koormatud, või vastupidi, õnnistatud mitme tähtpäevaga. Näiteks tähistatakse novembrikuu 2. pühapäeva juba aastaid isadepäevana. Loodan, et kõik isad, kes me täna siin kirikus viibime tajume sel päeval eriliselt oma rolli lastest inimeste kasvatamisel. Ehk tuletatakse seda mingil kombel laste poolt täna isegi tänuga meelde. Mina näiteks, sain oma tütrelt teada, et isad on parimad asjad, mis maailmas üldse eksisteerinud on.

Sel aastal langeb kuu teisele pühapäevale ka 11. novembri kuupäev, mis on omakorda tähendusrikas nii maailma kui Eesti kontekstis. Täna saja aasta eest lõppes Esimene maailmasõda, kui kell 12:00 ehk 11. kuu 11. päeva 11. tunnil allkirjastati Antanti ja Saksamaa esindajate vahel Compiègne'i vaherahu lepe. Sellega lõppes 4 aastat 3 kuud ja 13 päeva kestnud sõda, mida selle alguses peeti ka kõikide sõdade lõpetamise sõjaks, kuid mis kujunes omal kombel hoopis eelduseks 21 aastat hiljem alanud Teisele maailmasõjale. Sõja lõpuks või vahetult pärast lõppu lakkasid eksisteerimast Saksa keisririik, Vene Keisririik, Austria-Ungari ja Osmanite riik. Riigipiirid joonistati mitmel pool ümber, mille tulemusena tekkis või taastati Euroopas üheksa iseseisvat riiki, milledest mitmed tähistavad just tänast päeva oma riigi iseseisvuspäevana.

Tähistamiseks Esimese maailmasõja lõppu kogunesid täna hommikul kell 10 Tallinna Piiskopliku Toomkiriku torni kellakorrusele mitmed Eestis tegutsevate välisriikide saadikud ning Saksa suursaadik Christoph Eichhorn ja Briti suursaadik Theresa Bubbear helistasid ühiselt rahukellana suurt „Lunastaja“ nime kandvat kella. Rahukella helistamise järel tervitasid kõik mälestustalitusel viibinud üksteist rahutervi-

tusega, et kinnitada üksteisele tahet elada heade naabritena, austada minevikku, hoolida nendest, kes on puuduses ja elada rahu üksteise ja kõikide rahvastega.

Jumalateenistustel mälestatakse Eesti Kirikute Nõukogu üleskutsel Esimese ilmasõja ohvreid mälestusküünalde süütamisega ning Kaitseliitlased süütavad küünlad ja viivad lilled ka kõigi nende Vabadussõja mälestusmärkide jalamile, millele on kantud ka Suures Ilmasõjas langenute nimed.

Täna oleme me siin aga selleks, et tähistada Kaitseliidu asutamise 100. aastapäeva. Tuleb siiski tunnistada, et seegi sündmus on tõukunud sajandi eest just Esimese maailmasõja ja Saksa okupatsiooni lõppemisega, ilma milleta poleks tekkinud vajadust Ajutisel Valitsusel hakata Eesti elu ise sellest päevast alates taas korraldama. See andis omakorda ajendi Kaitseliidu esimese ülema kindral Ernst Põdderi esimeseks päevakäsuks, mida peetakse Kaitseliidu asutamise sümboliseks tähiseks, kuigi Kaitseliiduga sarnaseid funktsioone täitnud Omakaitse oli tegutsenud juba varem.

Kaitseliidu juhatus asus koheselt rahvast ajalehtede kaudu informeerima ning maa ja rahva kaitset korraldama. Nõnda deklareeritakse juhatuse poolt *„Kaitse Liidus seisavad arusaajad ja üksteist usaldavad isikud, erakondade vahel vahet tegemata, selleks, et Eesti rahva peret terves tema mitmekesisuses ühiselt ja vahettegemata toore vägivalla, näljasurma ja rahvuslase vägistamise vastu kaitseda.“*

Tulles tänasesse pidupäeva ja hinnates Kaitseliidu tänast missiooni, võime rahulolevalt kinnitada, et need väärtused ja aated, mille eest asuti seisma sajandi eest, on jäänud kestma tänaseni. Nõnda võime Kaitseliidu põhikirjast lugeda, et:

1.2. Kaitseliidu ülesanne on vabale tahtele ja omaalgatusele toetudes suurendada rahva valmisolekut kaitsta Eesti iseseisvust ja põhiseaduslikku korda.

3.1. *Kaitseliidu liikmeks võetakse laitmatu mineviku ja käitumisega riigitruud, Eesti rahvuslikke aateid, omariiklust ja Eesti põhiseaduslikku korda tunnustavad isikud.*

3.2. *Kaitseliidu liikmed... /-/ ... neile on töö ja teenistus Kaitseliidus auasi.*

Paljudel Vabadussõja mälestussammastel ja -tahvritel seisavad kõrvuti Vabadussõjas langenute nimedega ka Esimeses maailmasõjas ehk Suures Ilmasõjas, või lihtsalt Ilmasõjas, nagu seda sõda tookord nimetati, langenute nimed. On üsna tähendusrikas, kuidas mõnel juhul on neid nimekirju pealkirjastatud. Näiteks Mihkli kalmistul 1926. aasta maikuus sisseõnnistatud Vabadussõja mälestussambal on Vabadussõjas osalenud ja langenud mehi nimetatud Eesti vabaduse eest „kangelasteks, kes auga lahinguis langenud“. Samal ausambal olevaid Esimeses maailmasõjas võidelnuid ja hukkunuid nimetatakse „Ilmasõja ohvriteks“. Tõepoolest, kui täna mõtleme kahele maailma-sõjale, kus Eesti mehed sõdisid võõrastes mundrites ja võõraste lippude all, sest oma riiki kaitsta polnud võimalik, oldi suurriikide ambitsioonide ohvrid. Need ei olnud sõjad, mida meie oleks alustanud. Sellistes, vallutus ja maailma ümberjagamissõdades ei saa olla kangelasi nende hulgas, kes sõdivad vallutajate vormis. Saavad olla vaid ohvrid, isegi kui oma südames ei mõeldud millelegi muule kui oma kodu, oma pere, oma maa ja rahva kaitsmisele.

Kangelased on teistmoodi sõdurid – need kes kaitsevad! Seepärast on Eesti mehed ja naised koondunud just Kaitsevärke ning vaba tahte ja omaalgatuse korras kaitsetahet väljendades Kaitseliitu. Kangelased on need, kes soovivad ja suudavad kaitsta oma pere, oma kodu, oma maad ja rahvast, aga ka ligimese armastusele toetuvalt ka ligimest. Agressioon ja toores jõud ei ole kangelase tunnuseks. Tõelised kangelased on need, kes kaitsevad rahu ja „põhiseadusega maksma-pandud riigikorda“, nagu me seda oleme oma töötuses kaitse-liitlastena töötanud.

"Õndsad on rahutegijad, sest neid hüüetakse Jumala lasteks." (Mt 5:9), ütleb Jeesus mäejutluse õndsakskiitmistes. Mis on rahu? Sellele

küsimusele võime kõik oma peas vastust otsida ja tõenäoliselt on erinevad meie vastused nüanssides pisut üksteisest. Kõik sõltub ju ka millist rahu me silmas peame. Kas rahu oma hinges ja südames – et minu südametunnistus oleks puhas ja hing rahul. Kas rahu kodus, et oleks üksmeel, üksteisemõistmine ja armastus pereliikmete vahel – seda nimetame tavaliselt kodurahuks. Kas rahu ja üksmeel ühiskonnas, et ei toimuks vägivalda ja ülekohtu – kõik ühiskonnaliikmed tunnevad ennast turvaliselt ja kaitstult. Kas rahu rahvaste ja riikide vahel, et ei oleks sõda ega terrorismi ja valitseks turvatunne ja usaldus naabrite vahel ning kõikjal, kuhu me võõrsil läheme.

Kaitseväes, nagu ka Kaitseliidus on käsuliin. Et olla rahutegija, pole vaja oodata, millal kindral selleks käsu annab või kodus abikaasa rahu saavutamiseks käratab. Rahu tegemine algab igaühest meist.

Nõnda võiks täna, Kaitseliidu 100. aastapäeval küsida, mis iseloomustab üht kaitseliitlast lisaks sellele, mis meie organisatsiooni põhikirjas üles on loetletud, need on *laitmatu minevik, laitmatu käitumine, riigitruudus, Eesti rahvuslikud aated, omariikluse ja Eesti põhiseaduslikku korra tunnustamine*? Ma tahaksin väga, et iga kaitseliitlane on, Jeesust tsiteerides, rahutegija. Ja seda mitte ainult siis, kui oleme vormis ja käsu all. Kaitseliitlane on rahutegija kodus, oma tööpaigal, oma sõprus- ja tutvusringkonnas, oma erakonnas, korporatsioonis, koguduses, spordiklubis, kogukonnas ja ühiskonnas, kodumaal ja võõrsil.

Kui me kõik seisaksime rahu eest ja keskendusime rahu saavutamisele, sõlmimisele ja tegemisele igas eluolukorras ei oleks vägivalda ei kodudes ega tänavatel, riikide ega rahvaste vahel. Siis on tõeliselt täitunud Jeesuse hinnang, kui ta ütleb "*Õndsad on rahutegijad, sest neid hüütakse Jumala lasteks.*" (Mt 5:9).

Palju õnne sajandal sünnipäeval, kaitseliitlased-rahutegijad – Eesti-maa pojad ja tütreid – Jumala lapsed!

Aamen